

Regioonide Komitee arvamused teemal „ELi sotsiaalsete investeeringute pakett”

(2013/C 356/11)

REGIOONIDE KOMITEE

- hindab komisjoni pakutud strateegilist lähenemist pöörata sotsiaalsete investeeringute paketi abil rohkem tähelepanu sellele, kuidas suurendada inimeste võimeid ning toetada nende osalemist ühiskondlikus elus ja tööturul eesmärgiga suurendada igaihe heaolu, elavdada majandust ja aidata ELil väljuda kriisist tugevama, ühtsema ja konkurentsivõimelisemana;
- tunneb kahetsust, et komisjoni sotsiaalsete investeeringute pakett eirab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli. Kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on vahetud teadmised sotsiaalsetest probleemidest ja juhtiv roll asjakohaste meetmete koordineerimisel ja ellurakendamisel;
- nendib, et paljud kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused juba arendavad ja rakendavad edukaid programme, et lahendada sotsiaalsete investeeringute paketi nimetatud probleeme. Seetõttu tuleks edendada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste omavahelisi parimate tavade tutvustusi;
- kutsub ELi üles kaaluma kokkuleppel liikmesriikidega võimalust kehtestada Euroopa sotsiaaleluasemete raamistiku, kuna sotsiaaleluasemetel on tähtis roll kodutuse probleemi käsitlemisel ning eluasemepõhiste ja ennetavate kodutuse strateegiade rakendamisel, nagu seda nõuab komisjon;
- nendib, et Euroopa Sotsiaalfond peaks paremini vastama kodanike tegelikele vajadustele, pakkudes kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele suuremat paindlikkust kohaliku tasandi eesmärkide püstitamisel;
- nõuab, et komisjon koostaks sotsiaalsete investeeringute paketi kohta konkreetse rakenduskava, mis sisaldaks järelevalvet, koordineerimist, riikidevahelise vahetuse ja vastastikuse õppimise mehhanisme selliste temaatiliste prioriteetide osas nagu noorte töötus, haridus, kodutus, laste vaesus ning puuetega ja hooldust vajavate inimeste eest hoolitsemine.

Raportöör	Ahmed ABOUTALEB (NL/PES), Rotterdami linnapea
Viitedokument	Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Sotsiaalsed investeeringud majanduskasvu ja ühtekuuluvuse edendamiseks – sealhulgas Euroopa Sotsiaalfondi rakendamine aastatel 2014–2020”
	COM(2013) 83 final

I. POLIITILISED SOOVITUSED

REGIOONIDE KOMITEE

Taust ja põhjused arvamuse koostamiseks

1. hindab komisjoni pakutud strateegilist lähenemist pöörata sotsiaalsete investeeringute paketi abil rohkem tähelepanu sellele, kuidas suurendada inimeste võimeid ning toetada nende osalemist ühiskondlikus elus ja tööturul eesmärgiga suurendada igapäevase heaolu, elavdada majandust ja aidata ELil väljuda kriisist tugevama, ühtsema ja konkurentsivõimelisemana;

2. tuletab meelde aktiivse kaasamise teemalist arvamust (2008/C 257/01), milles rõhutati kohalike ja piirkondlike omavalitsuste olulist rolli aktiivse kaasamise poliitikas;

3. leiab, et jätkusuutlikku majanduskasvu, tasakaalustatud eelarvet ja sotsiaalset ühtekuuluvust on võimalik saavutada üksnes juhul, kui tehakse suuremaid jõupingutusi uute töökohtade loomise ning sotsiaalkaitse ja sotsiaalse kaasatuse parandamise nimel. See peab täiel määral kajastuma Euroopa poolaastas, tagades eelkõige inimväärsete töökohtadega ja ebavõrdsuse vähendamise seotud eesmärkide hõlmamise järelevalve- ja kooskõlastusmehhanismidesse ning seeläbi majanduslike ja sotsiaalsete eesmärkide tasakaalu ning pidevates püüetes edendada majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, majanduslikke ja sotsiaalseid lõhesid piirkondade vahel;

4. juhib tähelepanu asjaolule, et vaesusest ja sotsiaalsest tõrjutusest tulenevad probleemid on absoluutnäitajates eriti teravad linnapiirkondades, kus elab 80 % Euroopa rahvastikust ning kus toodetakse 85 % ELi SKPst, samal ajal kui maapiirkondades on madalama sissetulekutaseme ja väiksema rahvastikutiheduse tõttu suhtarvudes palju tõsisemaid sotsiaalseid probleeme. Linnapiirkondade sotsiaalsed probleemid kipuvad koonduma teatud linnaosadesse, luues linna jõukusest puutumata armetuid nurgataguseid;

Üldised tähelepanekud

5. rõhutab, et võitluses vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu on vastavalt Euroopa Liidu põhiõiguste hartale tähtis tagada

kõigile kodanikele võrdne juurdepääs põhilistele üldhuviteenustele, nagu eluase, haridus, tervishoid, tööhõive, ja samuti juurdepääs sotsiaalteenustele. Selle saavutamise üks eeltingimus on kõigist ühiskonna kihtidest pärit kodanike vaheline solidaarsus. Kõnealuste põhiteenuste osutamine nõuab kõikehõlmavat lähenemist, milles peetakse tähtsaks nii lühi- kui ka pikaajalist perspektiivi ning seatakse kodanikud lahenduste otsimisel kesksse kohale;

6. nõuab, et kõik ELi institutsioonid võtaksid endale kohustuse kaasata kodanikud poliitika väljatöötamise selle kujundamisest kuni rakendamiseni. Just praegu on väga tähtis taastada usk meie demokraatlikesse institutsioonidesse, näidates, et suudame täiel määral vastata kodanike vajadustele ja püüdlustele. Kogukonna tasandil vastuseid otsides ning kasutades ära kodanike energiat, muutmistahet ja teadmisi tegelikest kohalikest vajadustest, suudame pealegi paremini leida realistlikke ja tõhusaid lahendusi ühiskonna väljakutsetele. Investeerides kohalikesse kogukondadesse, loome stabiilseid naabruskondi, millel on positiivne mõju turvalisuse tajumisele;

7. väljendab heameelt, et komisjon tunnistab tööhõive ja sotsiaalpoliitika kuulumist peaaegselt liikmesriikide ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste pädevusse, austades seega subsidiaarsuse põhimõtet;

8. toetab komisjoni seisukohta, et tööpuudusega võitlemisel on tähtis rohkem rõhku panna meetmetele, mille eesmärk on uute töökohtade loomine, tööpuuduse vähendamine, elukestev õpe, tööturul konkurentsivõime parandamiseks mõeldud algatused, haridus, koolitus, võrdsed võimalused ja muud meetmed inimeste oskuste ja võimaluste parandamiseks. Selliste meetmete hulka kuuluvad ka töötajate liikuvuse võimaldamine ja mikro-laenude pakkumine neile, kes soovivad ettevõtet luua või laiendada;

9. tunneb kahetsust, et komisjoni sotsiaalsete investeeringute pakett eirab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli. Kodu, töökoha ja koolituskeskustena ning puuetega ja hooldust vajavatele inimestele tähelepanu pööramisel on kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel märkimisväärne mõju enamiku Euroopa kodanike eludele. Just kohalikul ja piirkondlikul tasandil pakutakse enamikku sotsiaalteenusteid ja sotsiaaltoetusi;

10. leiab, et aktiivse kaasamise strateegiate integreeritud rakendamisele – nagu seda nõuavad Euroopa Parlament ja Euroopa Komisjon – aitaks kaasa see, kui kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel oleks otsuste tegemisel määravam roll. Kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on vahetud teadmised sotsiaalsetest probleemidest ja juhtiv roll asjakohaste meetmete koordineerimisel ja ellurakendamisel. Kogemused sotsiaalsete probleemidega tegelemisel on strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide saavutamisel üliolulised. Seetõttu peab kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel olema oluline roll Euroopa poolaastas ning riiklike reformikavade üle peetaval läbirääkimistel ja kavade rakendamisel;

11. märgib, et töö peab olema tasuv. See tähendab piisava miinimumsissetuleku ja kvaliteetsete töökohtade tagamist. Kui keegi (ajutiselt) ei suuda (veel) töötada, tuleb tagada piisavad elatisvahendid ning võrdne juurdepääs põhilistele ennetavatele, rehabilitatsiooni- ja aktiveerimisteenustele. Seetõttu nõuab Regioonide Komitee, et Euroopa Komisjon tegeleks vajadusega rakendada nõukogu 1992. aasta soovitud miinimumsissetuleku kohta;

12. märgib, et kohalikud omavalitsused peavad vabastama kõigi linnapiirkondadesse koondunud üksikisikute, kodanikuühiskonna ja ettevõtete potentsiaali. Soodustada tuleks sotsiaalsete ettevõtete uuenduslikku mõtteviisi, sest nad saavad pakkuda uusi lahendusi vastamaks nõudlusele teenuste ja taristu järele. Piirkonnad ja linnad peaksid püüdma koos luua, moodustades viljakaid partnerlusi erasektori ja kodanikuühiskonna rühmadega, edendades samal ajal tõelist ja laiaulatuslikku kodanike kaasamist sotsiaalse innovatsiooni kõigis etappides (ideed, kavandamine, katsetamine, arendamine ja rakendamine);

13. leiab, et kohalikul ja piirkondlikul tasandil on sotsiaalse kaasamise ja integratsioonipoliitikas kõigi elanike osalemine suure tähtsusega; vahet ei tohiks teha kolmandate riikide ja ELi kodanike vahel. Komitee juhib tähelepanu asjaolule, et uustulnukate sisseänne ELi-sisese liikuvuse tagajärjel tekitab probleeme kodanikele avalike teenuste ja hoolekande pakkumise kohandamisel nii elukoha, töö kui ka haridusega seoses. ELi kodanikele esitatavad põhilised integratsiooninõuded ei erine üldiselt teistele uustulnukatele esitatavatest nõuetest. Nad peavad hakkama saama uue keele, uute institutsioonide ja mõnikord ka teistsuguste sotsiaalsete normidega;

14. peab kahetsusväärseks, et komisjon arvestab vaid osaliselt Euroopa Parlamendi omaalgatusliku raportiga sotsiaalinvesteeringute kohta (25.7.2012, 2012/2003 INI), milles kutsuti üles paremale juhtimisele, et saavutada strateegia „Euroopa 2020” tööhõive- ja sotsiaalsed eesmärgid, ega paku välja lisavahendeid. Sotsiaalsete investeeringute pakett ei peaks piirduma liikmesriikidele suunatud poliitiliste soovitustega või üksikute seadusandlike algatuste väljakuulutamisega. Iseäranis praegusel kriisiajal peaks ELi ja liikmesriikide eelarvetesse püüdma lisada tööhõive- ja sotsiaalsete investeeringute programme;

15. märgib, et sotsiaalsete investeeringute pakett pakub igakülgselt teavet Euroopa sotsiaalsete suundumuste kohta. Kasutatud andmed ja teave tuginevad riiklikele või piirkondlikele suundumustele ja statistikale. Niisugune koondteave ei kirjelda piisavalt kohaliku tasandi probleeme ega linna ja piirkondliku või riikliku tasandi vahelisi mitmesuguseid vajadusi ja puudusi. Andmete kogumine kohalikul tasandil toimivate ja mittetoimivate lahenduste kohta on ülioluline, et tagada sotsiaalpoliitika eesmärkide saavutamiseks rakendatud meetmete tõhusus ja tulemuslikkus. Regioonide Komitee innustab Euroopa institutsioone koguma andmeid ja teavet sotsiaalsete suundumuste kohta kohalikul ja piirkondlikul tasandil ning andma hinnangu kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning eelkõige suurlinnade sotsiaalse kaasamise poliitikale;

16. juhib tähelepanu jätkuvale diskrimineerimisele soo alusel, mis mitmeti diskrimineeritud rühmade puhul (nt naine ja üksikema) on veelgi võimendatud, ja tervitab asjaolu, et Euroopa Komisjon on sellest erilisest väljakutsest teadlik ja soovib sellele asjakohast tähelepanu pöörata;

17. tõdeb siinkohal, et teatis võiks olla pöördepunktiks, määratledes sotsiaalpoliitika pigem ühiskonda tehtava investeeringuna kui turu ebaõnnestumistest tingitud kuluna. Sotsiaalpoliitika selline kirjeldamine võib soodustada muutusi poliitilises rõhuasetuses parandusmeetmetelt ennetavatele, pöörates seega tähelepanu näiteks sotsiaalse tõrjutuse probleemile enne, kui see esile kerkib või lükates hoolduse vajamise tänu isikliku sõltumatuse ja aktiivse vananemise edendamisele edasi;

18. väljendab heameelt, et Euroopa Ülemkogu tunnustas 27.–28. juunil 2013 vajadust tugevdada majandus- ja rahaliidu sotsiaalset mõõdet. Probleeme on jätkuvalt, et pakkuda ELile vahendeid toetamiseks kõigi liikmesriikide tõelise majandusliku lähenemise ja sotsiaalse arengu potentsiaali, selle asemel et loota sisemistele devalveerimismehhanismidele, millega käsitleda vaid asümmeetrilisi vapustusi. Seepärast ootab komitee huviga komisjoni teatist majandus- ja rahaliidu sotsiaalset mõõtet kohta, mis on planeeritud 2013. aasta oktoobri alguseks;

19. leiab, et majandus- ja rahaliidu sotsiaalne mõõde võiks vastavalt Euroopa Parlamendi soovitusele⁽¹⁾ toetuda laiendatud euroala pakti eeskujule rajanevale sotsiaalse investeerimise paktil. Sellega seataks liikmesriikide sotsiaalsetele investeeringutele sihid, mille abil saavutada strateegia „Euroopa 2020” tööhõive-, sotsiaal- ja haridusvaldkonna eesmärgid. Sotsiaalse

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi 20. novembri 2012. aasta resolutsioon „Kokkulepe sotsiaalinvesteeringute kohta – vastus kriisile”.

investeeringu paketi tuleks ka täiendada tööhõive ja sotsiaalpoliitika tulemustabeliga, mis võetakse kasutusele kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 148 tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogu pädevusalas, et tuustada tööhõives ja ühiskonnas ebavõrdsusi, mis võivad ohustada majandus- ja rahaliidu stabiilsust;

20. innustab Euroopa Komisjoni täiendavalt uurima, kuidas teostatav on Euroopa Liidu töötushüvitiste süsteem, mis võiks majandus- ja rahaliidu tasandil toimida automaatse stabiliseerijana;

21. on rahul, et Euroopa Ülemkogu järeldustes⁽²⁾ rõhatakse, et paketi ennetavate meetmete osas tuleks veelgi rohkem kasutada ära „ELi olemasoleva fiskaalraamistiku pakutavaid võimalusi, et vajadus tulutoovate avaliku sektori investeeringute järele oleks tasakaalus fiskaaldistsipliini eesmärkidega”. Seepärast loodab komitee, et komisjon tegeleb edasi avaliku sektori kulutuste kvaliteedi küsimusega, andes muu hulgas hinnangu eelarvedefitsiidi arutamisel jooksvate kulude ja investeeringute lahushoidmisele, et vältida pikaajalisi netotulusid tootvate investeeringute takistamist;

Soovitused

22. nõuab (nii formaalse kui ka informalse) hariduse seadmist sotsiaalsete investeeringute paketi keskmesse. Ebavõrdne juurdepääs haridusele – eelkõige kvaliteetsele haridusele, mis valmistab noori ette kaasava infoühiskonna töövõimalusteks ja keeruka demokraatliku ühiskonna aktiivseteks kodanikeks saamiseks – on tõsine takistus vaesuse vähendamise ja majanduskasvu suurendamise teel. Liikmesriigid peavad üles näitama pühendumust investeerida kõigi rühmade haridusse, elukestvasse õppesse ja koolitusse, kusjuures erilist rõhku tuleks panna väike- ja kolmanda taseme hariduse kättesaadavusele, ettevõtete ja koolide koostööle, koolitusele töökohal ja erikoolitusele tööjõupuuduse all kannatavates valdkondades (näiteks meditsiinisektor, puhas tehnoloogia, IKT) ning vähendada varajast koolist väljalangevust;

23. tervitab asjaolu, et komisjon keskendub haridusele ja koolitusele, ning leiab, et peaksime sellest tulenevalt pöörama suuremat tähelepanu kutseõppele ja selle kvaliteedile, rakendades konkreetseid meetmeid nii kutsesuunitluse etapil kui ka üldhariduses ja kutseõppes. Selleks et ELi majandus oleks maailmas konkurentsivõimeline, on meil vaja rohkem oskustöölisi, insenere ja tehnikuid. Kahetsusväärne on, et üha vähem inimesi ELis huvitub kutseõppes, kuigi see pakub suurepäraseid võimalusi tööpuuduse vähendamiseks ja majanduse jätkusuutlikuks arendamiseks;

24. rõhutab, et elukestvat täiendkurseõpet tuleb kõrgelt väärtustada. Euroopa Liit peaks võtma piisavaid pikaajalisi meetmeid ja eraldama Euroopa Sotsiaalfondist piisavalt rahalisi vahendeid kutsehariduse taseme tõstmiseks;

25. rõhutab, et peale intensiivse keskendumise tööalase konkurentsivõime pakkumisele tuleks rohkem tähelepanu pöörata tööturu nõudlusele. Fakt on, et töötud on enamasti madala kvalifikatsiooniga, kuid vabadel töökohtadel nõutakse kõrget kvalifikatsiooni, ning praegusel ajal on vaja täiendada nõudluse poole meetmeid pakkumise poole meetmetega, mis lähevad kaugemale tööturgude dereguleerimisest, tööjõukulude vähendamisest ja töötute innustamisest vähetasustatud töökohti vastu võtma. Madala kvalifikatsiooniga töötajate ja töötute oskusi tuleb parandada, pakkudes neile vajalikke õppimisvõimalusi;

26. innustab komisjoni, liikmesriike ning kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi edendama tulevikus nõutavate oskuste paremat prognoosimist, kujundama parema kooskõla oskuste ja tööturu vajaduste vahel ning kaotama lõhe haridus- ja tööelu vahel. Eelkõige tööturu kõige alumistes kihtides tuleb tööturul osalemist paindlikult ja bürokraatiat vältides ergutada. Näiteks kirjutasid Madalmaades valitsus, ettevõtted ja haridusasutused alla tehnoloogiapaktile, mille eesmärk on parandada tehnoloogiasektoris hariduse seotust tööturuga ning seega vähendada tehnilise personali puudust. Tehnoloogiapaktis lepitati kokku riigi tasandil, kuid selles sisalduvad meetmed tuleb enamasti võtta piirkonna ja valdkonna tasandil, kasutades selleks olemasolevaid struktuure, Rotterdams näiteks erinevaid kohalikke ekspertiidikeskusi (*kenniswerkplaatsen*) annete arendamise, elamisvõimaluste linnade ja tervishoiu vallas;

27. rõhutab, et tähtis on maksimaalselt ära kasutada kõigi töötajate potentsiaal. Tööturu äärel olevate inimeste puhul võiks kasutusele võtta toetusmeetmeid, mis kuuluvad riigi valitsuse ja/või kohalike ja piirkondlike omavalitsuste pädevusse;

28. soovib lisada Euroopa Komisjoni pakutud kolmele sambale (piisav sissetulekutoetus, aktiivne integratsioon ja kvaliteetsed teenused) sotsiaalse osalemise samba, mis aitaks soodustada tööturust kõige kaugemal asuvate inimeste aktiivset kaasamist. Ühiskonnaelus osalemisel ja sotsiaalsel kaasamisel peab olema otsustav tähtsus nii sotsiaalsete eesmärkide saavutamisel kui ka heaoluühiskonna arendamisel ja tugevana hoidmisel.

⁽²⁾ 13.–14. detsembril 2012 toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumise järeldused, I peatükk „Majanduspoliitika”, punkt 2.

Kodanikel peab olema võimalik oma potentsiaal täielikult teoks teha ja oma oskuste kogumit maksimaalselt kasutada ja arendada, et saavutada majanduslik iseseisvus;

29. soovib täpsemalt selgitada sotsiaalhoolekandele juurdepääsu tingimusi. Tingimusi võib pidada aktsepteeritavaks, kui on olemas sotsiaalsed siirded, mis pakuvad inimestele nii toetust kui ka stiimuleid töö- ja haridusellu või koolitusele naasmiseks;

30. arvestades asjaolu, et ELis ei ole ligikaudu 56 miljonil üle 15aastasel inimesel pangakontot, kiidab komitee heaks komisjoni ettepaneku anda igale isikule Euroopa Liidus õigus põhi-pangakontole;

31. tervitab komisjoni kavatsust uurida uute finantsvahendite kasutamise võimalusi, eelkõige investeringute sotsiaalset tasuvust ja sotsiaalseid võlakirju, et suurendada avaliku sektori sotsiaalsete investeringute mõju, ning kutsub komisjoni üles esitama selleks üksikasjalikuma ettepaneku, võttes ELi riigihanke eeskirjades arvesse investeringute sotsiaalset tasuvust. Komitee toetab sellega seoses ettepanekut võtta kasutusele ELi säästukonto, mis annaks ELile täiendavaid rahalisi vahendeid, mida kasutada kohalikul ja piirkondlikul tasandil strateegia „Euroopa 2020” tööhõive ja majanduskasvu eesmärkide tarbeks;

32. toonitab, et liikmesriigid, piirkonnad ja kohalikud omavalitsused peaksid ära kasutama oma kodanike mitmekesisust. Innovatsiooni eeltingimuseks on kaasav kultuur, kus ainulaadsus ja mitmekesisuse kaudu suhtlemine ei kätke endas ohtu;

33. nendib, et paljud kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused juba arendavad ja rakendavad edukaid programme, et lahendada sotsiaalsete investeringute paketi nimetatud probleeme. Näiteks võib tuua ühtsed kontaktpunktid (noortenurgad), noorte ja perekondade piirkondlikud keskused, eluasemepõhised ja ennetavad kodutuse strateegiad, investimisstrateegiate sotsiaalse tasuvuse, sotsiaalsed võlakirjad, talendikeskused, lastesõbralikud naabruskonnad ja täieliku kaasamise. Seetõttu tuleks edendada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste omavahelisi parimate tavade tutvustusi. Kohalike omavalitsuste partnerlus ja koostöö aitab neil vahendeid ja kogemusi laiemalt koondada, toetades samas ulatuslikku osalemist arendustegevuses koostöös eri sektorite partneritega. Need kogemused tuleb täiel määral arvesse võtta sotsiaalsete investeringute paketi soovitatud teadmispanga loomisel ja muutuste toetamisel sotsiaalsete muutuste ja innovatsiooni programmi kontekstis;

34. märgib, et integratsiooniprogramme on rahastatud nii Euroopa Integreerimise Fondist kui ka Euroopa Sotsiaalfondist. Kahjuks liigagi sageli on rahastamisallikas piiranud teenuste osutamise ulatust. Tuleb rõhutada, et ELi üha kasvavat liikuvust silmas pidades peaks järgmises eelarveprogrammis suunama vahendeid ELi kodanike liikuvuse toetamiseks, ühendades mõlema fondi prioriteetid, ja looma rahastamisprogrammi kõigile kodanikele nende kodakondsusest sõltumata. Uusi rahastamiselarveid saaks kasutada ELi kodanike kaasamiseks keele- ja sisseelamisprogrammidesse, tehes tihedat koostööd teiste sidusrühmadega, nagu VVOd ja eriti just erasektor. Komisjon peab oma mõjuvõimu kasutades innustama lähetavate riikide mõningaid kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi kasutama Euroopa Sotsiaalfondi ja Euroopa Regionaalarengu Fondi selleks, et investeerida jõuliselt oma rahvastiku sotsiaalsesse ja majanduslikku arengusse;

35. märgib, et ehkki ränne liikmesriikide sees ja vahel on pakkunud inimestele ühe võimaluse majanduslangusele reageerimiseks, võivad ulatuslikumad ja pikaajalisemad sotsiaalsed investeringud piirkondadesse ja kohalikesse omavalitsustesse, kes mõistavad ise kõige paremini omaenda piirkonna ja kogukonna eripärasid, aidata kriisi lahendada jätkusuutlikumal viisil, leevendades inimestele avaldatavat survet oma kodust, pere ja kogukonna juurest töötöinguteks lahkuda. Lisaks võib ebapiisav keeleoskus ohustada üksikisikute võimalusi teise liikmesriiki töö- või haridusvõimaluste jne otsingul rännata. Vaja on uusi jõupingutusi keeleõppe parandamiseks, et toetada lühiajalist rännet nii kaua, kuni leitakse pikaajalised lahendused. Pealegi edendaks see sotsiaalset kaasatust veelgi;

36. toetab komisjoni seisukohta demograafiliste muutuste ja ühiskonna vananemise kohalikust mõjust, mis seab uusi nõudmisi sotsiaalsele taristule ja avalikule ruumile juurdepääsule. Eakate üha sagedasem vaesus tõstatab vajaduse jätkusuutlike sotsiaalkindlustussüsteemide ja -teenuste järele, mis peavad olema kõigile kättesaadavad ja taskukohased. Tuleks loobuda assisteerivast mudelist ja rakendada ennetavat mudelit, mis pikendab elanikkonna funktsionaalset sõltumatust ja sotsiaalset integratsiooni. Eritähelepanu tuleks pöörata eurooplaste aktiivsenä ja tervena vananemise edendamisele ning institutsioonilise lähenemise asendamisele kogukonnapõhisele;

37. väljendab kahetsust, et komisjoni talituste töödokumendis, mis käsitleb pikaajalist hooldust vananevas ühiskonnas, ei käsitleta vanemaegade vaesuse, sotsiaalse tõrjutuse ja korraliku sissetuleku küsimust, mis võib aga tingida kasvava vajaduse pikaajalise hoolduse järele. Komitee tunneb puudust ka põhjalikumast analüüsist, kuidas struktuurifondid saaksid toetada pikaajalisse hooldusesse investeerimist;

38. leiab, et sotsiaalsete investeeringute paketi peaks kaasnema sotsiaalmajanduse rolli ulatuslikum tunnustamine, arvestades seda, et ELis on 2 miljonit sotsiaalmajandusettevõtet (ehk 10 % kõigist ELi ettevõtetest) ning neil on rohkem kui 11 miljonit palgatöötajat (ehk 6 % ELi töötavast elanikkonnast). Komitee kordab seega oma üleskutset võtta vastu Euroopa vastastikuse ühingu põhikiri, mida toetas 2013. aasta märtsis ka Euroopa Parlament;

39. rõhutab, kuivõrd tähtis on kutsealadevaheline koostöö, mis leiab aset tervishoiu- ja sotsiaalsektoris ning kogukonna formaalsetes ja informaalsetes võrgustikes. Vaja on teadmisi naabritoetuse eri vormidest ning toetust pakkuvate vabatahtlike, spetsialistide ja naabrite üksteist täiendavast rollist. Spetsialistid peaksid lähemalt suhestuma kohaliku kogukonnaga, kus koostööaldis ja hõlbustav roll võib tugevdada ja vahendada naabrite toetamist ja vabatahtlikku tegevust. Sellist uut valitsemise käsitlust, mida on saanud edu mõneski Euroopa linnas, tuleks toetada Euroopa tasandi vahenditega, et aidata levitada parimaid tavasid üle Euroopa. Siinkohal oleks asjakohane viia ellu sellised süsteemid, millesse koondatakse nii teave kodanike kohta (sotsiaalne ja meditsiiniline ajalugu) kui ka juurdepääs teabele ressursside ja olemasolevate teenuste kohta (teenuste ja ressursside kataloog või portfell, sellised innovaatilised tehnoloogiad nagu edasiarenenud ühiskondlik häiresüsteem, kaugjälgimissüsteem jne);

40. kutsus ELi üles kaaluma kokkuleppel liikmesriikidega võimalust kehtestada Euroopa sotsiaaleluasemete raamistiku, nagu nõuti Regioonide Komitee 2011. aasta oktoobri arvamuses ja Euroopa Parlamendi 2013. aasta 11. juuni resolutsioonis. Kuigi sotsiaalelamumajandus ei kuulu ELi konkreetsete pädevusvaldkondade hulka, mõjutavad paljud ELi poliitikameetmed (sealhulgas konkurentsipoliitika, siseturg, struktuurifondid, energiatõhususpoliitika, keskkonnanormid jms) otseselt sotsiaalelamumajandust. Seetõttu on vaja kooskõlastusraamistikku, et tagada kooskõla põhiõigustega ning sidusus ELi poliitikavaldkondade vahel, mis mõjutavad sotsiaalelamumajandust. Selles kontekstis kordab Regioonide Komitee veel kord, et vastavalt ELi lepingule on riigiasutustel vabadus määrata, kuidas sotsiaalelamumajandus on korraldatud ja millistel leibkondadel on sellele eluasemele õigus. Komitee leiab samuti, et kuna sotsiaalelamumajandus on ühtekuuluvuse võti, ei peaks see piirduma üksnes ebasoodsas olukorras olijatega, vaid edendama sotsiaalset segunemist;

41. tuletab liikmesriikidele ja komisjonile meelde, et sotsiaaleluasemete kulutamine aitab lahendada pakilisi sotsiaalseid vajadusi, mis on strateegiliste sotsiaalsete investeeringute alus. See aitab ka jätkusuutlikul viisil luua kohapeal töökohti, mida ei saa mujale ümber paigutada, stabiliseerida majandust kinnisvaramullide vältimise teel ning võidelda kliimamuutuste ja kütteostuvõimetusega. Komitee rõhutab lisaks, et sotsiaaleluasemetel on tähtis roll kodutuse probleemi käsitlemisel ning eluasemepõhiste ja ennetavate kodutuse strateegiade rakendamisel, nagu seda nõuab komisjon;

42. tervitab kodutuse lisamist temaatilise prioriteedina sotsiaalsete investeeringute paketti ning innustab liikmesriike „otsima viise kodutuse probleemi lahendamiseks ulatuslike, ennetusel põhinevate strateegiade, eluasemepõhiste meetmete ja väljatõstmist käsitlevate õigusaktide ning tavade läbivaatamise abil, võttes arvesse käesolevas pakettis esitatud kodutuse vastase võitluse suuniste peamisi punkte”. Sellega seoses kutsus komitee komisjoni üles töötama välja konkreetse ELi raamistiku, millega toetatakse sidusrühmi, eelkõige asjaomaseid riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke ametiasutusi, et saavutada kodutuse vastu võitlemisel edu, võttes seejuures arvesse Regioonide Komitee selleteemalist omaalgatuslikku arvamust;

43. rõhutab, et sotsiaalsete eesmärkide saavutamise õnnestumiseks peame muutma oma lähenemisviisi, parandades toetusajajateni jõudvate tulemuste kvaliteeti, ning saavutama tõhususe ja tulemuslikkuse. Sotsiaalne innovatsioon vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemisel on vajalik ja see tuleks kaasata struktuurifondide määrustesse, samuti tuleks sellele omistada silmapaistev roll programmis „Horisont 2020”, tagades sellele Euroopa sotsiaalsete muutuste ja innovatsiooni programmi tõhusa toetuse. Selleks peaksid strateegia „Euroopa 2020” juhtalgatused ning iseäranis vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise Euroopa tegevusprogramm moodustama viiteraamistiku, et tõhustada seatud eesmärkide saavutamist;

44. juhib tähelepanu asjaolule, et praegusaja ühiskonnad tuginevad teadusele ja tehnikale mitte ainult majanduskasvu, vaid ka sotsiaalse heaolu ja arengu osas. Ent uurimis- ja teadustegevuse ning ühiskonna ja kodanike vaheline vastastikune mõju on sageli ebapiisav ning puudub mõnikord üldse. Euroopa teadusuuringute rahastamisel peab tulevikus silmas pidama mitte ainult tehnikateadusi, vaid ka sotsiaal- ja humanitaarteadusi, et arendada praktikas asjakohaseid teadmisi ja uuringuid linnastunud ja hajaasustuse naabruskondade probleemidest ja elukvaliteedist ning levitada selliseid praktikas asjakohaseid teadmisi linna- ja maapoliitika loojate ja rakendajate hulgas. Esmajoones tuleb soovitada kõrgetasemelisi hindamisuuringuid, et rajada alus süsteemsetele teadmistele poliitiliste meetmete tõhususe kohta ning selle kohta, miks ja milliste sotsiaalsete rühmade puhul ning milliste tingimuste korral need toimivad. Komitee tervitab komisjoni käimasolevaid algatusi sotsiaalse innovatsiooni toetamiseks ja püüdlusi jagada teavet innovatsioonialaste kogemuste kohta;

45. juhib tähelepanu sellele, et ELi regionaalpoliitikas on säästvat linnaarengut edendatud juba 1989. aastast alates. Struktuurifondide kaudu on regionaalpoliitika vallas investeeritud projektidesse, millega edendatakse head kohalikku valitsemistava, tagatakse säästev linnaareng, soodustatakse sotsiaalset kaasatust ja võrdsust, taaselustatakse linnapiirkondi ning ergutatakse majanduskasvu ja töökohtade loomist. Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kodanikulähedusest ning kohalike vajaduste ja püüdluste määramise kogemusest johtuvalt tuleks rõhutada, et praegust rahastamiskorda peaks saama paremini kohandada

kohalikele vajadustele, aidates linnadel ja linnapiirkondadel võtta suurema vastutuse ja juhtrolli integreeritud lähenemiste koordineerimisel suurlinna või linnastu tasandil. Territoriaalse ühtekuuluvuse ja integreeritud piirkonnapõhise lähenemise toetamiseks tuleks parandada Euroopa Sotsiaalfondi ja Euroopa Regionaalarengu Fondi kooskõlastamist;

46. tervitab ettepanekut määrata vähemalt 20 % Euroopa Sotsiaalfondi vahenditest igas liikmesriigis sotsiaalse kaasatuse edendamiseks ja vaesuse vähendamiseks. Komitee ootab suuremat kindlust selles valdkonnas, et tagada rahastamisvahendite korrektne haldamine ja suunamine neile, kes neid kõige rohkem vajavad. Selleks võib olla vaja eraldada vahendeid igas liikmesriigis pigem regionaalsel tasandil kui tsentraalselt, tehes seda mitmesuguste faktorite alusel, mis aitavad kindlaks teha suurema vajaduse toetuse järele (vaesuse näitajad, elaniku kohta arvestatav SKP, tööhõive, haridustase, sisseränne jne);

47. nõuab noorte tööhõive algatuse viivitamatut elluviimist ja kuni 30aastaste noorte lisamist noortele mõeldud garantiikavadesse. Annab heakskiidu komisjoni soovitusel noortegarantii kohta, mille eesmärk on varajane sekkumine isikute puhul, kel on oht jääda haridusest, tööhõivest või koolitusest kõrvale. Rõhutab aga kohalike ja piirkondlike omavalitsuste võtmerolli selles tegevuses. Väljendab sügavat muret piisavate vahendite puudumise pärast noorte tööhõive algatuse jaoks kogu järgmise programmiperioodi vältel (6 miljardit eurot) ning kustub üles võtma uue noorte tööhõive algatuse eelarverea kiirendatud korras kasutusele juba mitmeaastase finantsraamistiku esimestel aastatel. NUTS II tingimustele vastavuse kriteeriumide puhul ei tohiks tugineda üksnes noorte töötuse 25 % määrale, vaid arvesse peab võtma piirkondlikul tasandil esinevaid märkimisväärseid kõrvalekaldeid riikliku tasandi keskmisest noorte tööpuuduse määrast;

48. nendib, et Euroopa Sotsiaalfond peaks paremini vastama kodanike tegelikele vajadustele, pakkudes kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele suuremat paindlikkust kohaliku tasandi eesmärkide püstitamisel. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused tuleks kaasata Euroopa Sotsiaalfondi prioriteetide kujundamisse ja selle vahendite haldamisse. Mis puutub õigusaktidesse, siis peaks tulevane Euroopa Sotsiaalfondi reguleeriv määrus omistama kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele suurema rolli fondi strateegilises juhtimises. Komitee palub ka seada Euroopa Sotsiaalfondi korraldusametusele täiendava kohustuse tõendada, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused olid kaasatud rakenduskavade prioriteetide ja neist johtuva Euroopa Sotsiaalfondi strateegilise juhtimise määratlemisse;

49. viitab konkreetsemalt oma varasematele arvamustele ELi linnade tegevuskava kohta ja 2012. aasta Kopenhaageni

tippkohtumisele ning leiab, et on mitmeid võimalusi linnade praktilise kaasamise tugevdamiseks: selged linnalistele probleemidele keskenduvad rakenduskavad; linnade osalemine vahendusametustena ja Euroopa Sotsiaalfondi juhatuses, halduskomitees ja nõuanderühmades; Euroopa Sotsiaalfondi korraldusametuste partnerluskoostöö linnadega programmide kujundamisel ja rakendamisel. Osa suurlinnade puhul võivad olla õigustatud oma rakenduskavad;

50. leiab, et Euroopa Sotsiaalfond peaks edendama uuenduslike teenusemudeleid ning uus õigusraamistik peaks lihtsustama ja rahastama rohujuuretasandi kogukonnapõhiste teenuste väljatöötamist tööturupoliitika meetmete toetuseks;

51. märgib, et ELi ühise põllumajanduspoliitika eelarve ületab viiekordselt Euroopa Sotsiaalfondi eelarve. Loomulikult on see seotud asjaoluga, et ühine põllumajanduspoliitika on ainus ELi ühine poliitika, samas kui sotsiaalpoliitika rahastamine sõltub väga suure osas riikide ja piirkondade eelarvest. Ent sellist tasakaalu puudumist võib avalikkus tõlgendada ka nii, et EL ei pea sotsiaalpoliitikat prioriteetseks. Seepärast nõuab komitee, et taas tähelepanu keskmesse seatud ELi sotsiaalpoliitikat peab täiendama Euroopa Sotsiaalfondi vahendite suurendamisega;

52. tervitab komisjoni integreeritud piirkondlike investeeringute käsitlemist uuel struktuurifondide perioodil eesmärgiga tugevdada sotsiaalset, majanduslikku ja füüsilist arengut. Võttes arvesse linnade keskset rolli sotsiaalse, majandusliku ja territoriaalse ühtekuuluvuse seisukohalt, peab Euroopa toetus ületama olulisel määral väljapakutud 5 % miinimumi;

53. märgib, et ELi ranged riigihanke ja riigiabi eeskirjad tuleb sotsiaalpoliitikaga paremasse vastavusse viia, et viimast saaks tõhusamalt arendada ja rakendada. Kõnealuse vastavuse arendamiseks kutsub komitee komisjoni üles esitama ettepaneku, millega parandada Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 14 tuginedes üldist huvi pakkuvate sotsiaalteenuste kvaliteeti ja kättesaadavust;

54. teeb ettepaneku rakendada dokumenti tihedas seoses teiste teabevahetust puudutavate komisjoni talituste töödokumentidega, et tagada järjepidevus ja tõhusam rakendamine. Komitee innustab komisjoni käsitlema teemat tervikuna ning kaasama kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused otse sellesse protsessi;

55. nõuab, et komisjon koostaks sotsiaalsete investeeringute paketi kohta konkreetse rakenduskava, mis sisaldaks järelevalve, koordineerimise, riikidevahelise vahetuse ja vastastikuse õppimise mehhanisme selliste temaatiliste prioriteetide osas nagu noorte töötus, haridus, kodutus, laste vaesus ning puuetega ja hooldust vajavate inimeste eest hoolitsemine. Euroopa poolaasta raames tuleks kohalike ja piirkondlike omavalitsustega konsulteerida iga-aastase majanduskasvu analüüsi koostamisel, samuti peaks neil olema suurem roll edusammude jälgimisel. Liikmesriike peaks ergutama ulatuslikumalt konsulteerima kohalike ja piirkondlike omavalitsustega, neid teavitama ja kaasama otsustusprotsessidesse, kuna paljud sotsiaalsed investeeringud on omavalitsuste jaoks keskse tähtsusega.

Brüssel, 9. oktoober 2013

Regioonide Komitee
president

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO
